

middelalderborgen Ålborghus syd for byen. Her hedder det, at dendrokronologiske analyser peger på årene 1335-1336, altså midt under holstenervældet. Dette resultat er forfatterne tydeligt ikke glade for. Uden at det siges direkte, mener de vist, at det huggede træ kan have ligget, indtil Valdemar Atterdag dukkede op i Ålborg 1340. Bestilt i god tid i den lokale trælasthandel? Virkelig fremsynet, må man sige.

Eksemplerne er fremdraget, fordi de begge røber en ejendommelig uvilje eller generthed overfor historiske situationer, som er karakteristisk for værket. Forbindelsen til rigshistorien er simpelthen kappet af. Et sted oplyses det lidt forbavset i en note, at man for resten har »set« en høvedsmand, Ove Vincentsen (Lunge), i Erslevs Danmarks Len og Lensmænd, der kan have lagt navn til Hr. Oves gyde. Her er det læserens tur til at måbe. Kender man ikke lensmændene på Ålborghus i Ålborg?

S. 99 afsløres – i endnu en bisætning – navnet på en ungersvend, der en gang i 700-tallet skar et knivskæft til sin kæreste på Lindholm høje og forsynede det med en runeindskrift. S. 330 hører vi, at kongen – der må menes Christian III – i 1537 personligt red markskel i Hasseris kær og fastslog Ålborgs grænser. Det tilføjes, at brevet om markskellet udmærker sig ved at være klart og detaljeret. Mere hører vi ikke. Her havde man ellers to karakteristiske situationer, der kunne have indrammet middelalderbindet og givet fremstillingen liv.

Når dette er fremført, bør de tre forfattere roses for et godt og redeligt stykke arbejde – tilmed glimrende annoteret, hvilket ikke er en selvfølge i byhistorier. Bedst fungerer de afsnit, som ikke blot gør rede for fund, men systematisk skildrer måltider, hygiejne, klædedragt og spil. Her ydes gode bidrag til middelalderens kulturhistorie. Også illustrationerne er i topklasse.

Mikael Venge

The Dublin Guild Merchant Roll, c. 1190-1265. Edited by Philomena Connolly and Geoffrey Martin. First supplement to The Calendar of Ancient Records of Dublin. Dublin, Dublin Corporation, 1992. xxiv + 160 pp., ill.

Dublin modtog sine første privilegier i 1171/72, og en snes år senere fik de en betydelig udvidelse, som lagde grunden til byens selvstændige kommunale forvaltning (15. maj 1192). For at fejre 800-års jubilæet har bystyret besluttet at udgive købmandsgildets ældste medlemsfortegnelse, som måske er blevet til netop som følge af, at gilder blev udtrykkelig tilladt i kraft af privilegierne af 15. maj 1192 (p. xix).

Medlemsfortegnelsen, der er mønstergyldigt udgivet, anfører for hver person navn og et pengebeløb, formentlig indtrædelsesgebyr, og eventuelt personens erhverv. Fortegnelsen udgør en rulle, der i dag består af 42 stykker pergament beskrevet med skiftende hænder; navnene er altså indført løbende.

Dokumentets text suppleres af en historisk kommentar ved prof. Geoffrey Martin, en redegørelse for udgiverprincipperne ved Dr. Philomena Connolly og en fysisk beskrivelse af dokumentet ved John Gillis. En særlig hjælp for benytteren udgør listerne over byens provosts 1221-64 og over borgerskabs-

tagerne i Dublin før 1249 (i dag en ukomplet rulle bestående af tre pergamenter). Det viser sig således, at nogle udaterede borgerskaber kan tidsfæstes ved hjælp af medlemsfortegnelsen fra gildet.

Medlemsfortegnelserne i fællesskab kan for en vis periode vise hvornår bestemte personer har etableret sig i Dublin; men ellers ligger deres interesse på to områder: hvilke erhverv havde de nye borgere/gildemedlemmer, og hvorfra kom de? Begge spørgsmål kan med forsigtighed besvares, i hvert fald for nogles vedkommende. At erhvervsbetegnelser kan blive personnavne (Smith, Cooper etc., er velkendt, mindre, at også geografiske navne kan opføre sig på samme måde (p.59: Willelmus de Pampilun' filius Ricardi de Pampilun' under 1227-28 og p.95 under 1255-56 Thomas de Pampelun, måske en søn af Willelmus de Pampelun); i dette eksempel betyder navnet kun, at en forfader stammer fra Pamplona. Endvidere er dobbelt geografiske navne som Walterus de Exonia de Paris (p.83) uklare, da Walter vel ikke er fra både Exeter og Paris, og mon ikke Ricardus Turcus snarere er et øgenavn til en mand, der har været i Orienten, end betegnelse for en ægte Tyrk?

Medlemsfortegnelserne giver et billede af en ret kosmopolitisk by; ganske vist var det skandinaviske element på retur, til gengæld kom der mange tilflyttere fra det vestlige England og Skotland samt fra Kontinentet, især Frankrig og Nederlandene. Netop derfor vil det måske være muligt at finde oplysninger om de i fortegnelsen nævnte personer i udenlandske arkiver. Med udgaven af fortegnelserne har historikere og navneforskere fået et fortrinligt arbejdsredskab, der for den kontinentale forsker gør Irlands middelalder mere nærværende.

Thomas Riis

ROBERT CHAZAN: *Daggers of Faith. Thirteenth-Century Christian Missionizing and Jewish Response*. Berkeley, University of California Press, 1989, vii, 226 s.

I 1263 blev jøderne i Barcelona samlet til en »disputation«. De skulle påhøre en række argumenter for kristendommens sandhed og imod jødedommen; argumenter som i modsætning til tidligere ikke alene blev taget fra kristne kirkefædre og fra bibelen, men også fra den jødiske talmud og midrash. Den kristne part repræsenteredes af dominikanermunken Pablo Cristiani, som var konverteret fra jødedommen; til at repræsentere og forsvare jødedommen havde det jødiske samfund i Barcelona valgt den højlærde og velrenommerede rabbi Nahmanides. Der er overleveret to beretninger om denne disput: en kort, anonym kristen og en udførlig hebraisk, forfattet af Nahmanides selv en årrække efter begivenheden.

De to beretningers konklusion er stik modsatte hinanden. Ifølge den kristne lykkedes det overbevisende for Pablo Cristiani at vise kristendommens sandhed, og Nahmanides kom ynkeligt til kort med sit forsvar og viklede sig ind i en række modsigelser. Ifølge Nahmanides selv afværgede han effektivt de kristnes angreb på jødedommen og viste, at deres argumenter for, at Messias er kommet, var misforståede og uantagelige. Det er selvfølgelig umuligt at afgøre ud fra dette materiale alene, hvilken beretning der har ret i sin påstand; det har dog ikke hindret senere historikere i at holde med den ene eller den anden beretning og